

۱ - واژه «سر» در کدام بیت مجاز نیست؟

۴۶۵۵۳۷-# ن-م-متوسط-خارج از کشور-۱۳۹۸

- ۱ کار با عشق فتاد، از سرم ای عقل برو
۲ عذری بنه اول که تو درویشی و او را
۳ مگر که سر بدهم و نه من ز سر نهم
۴ مشک با حلقه مویت سر سودا دارد
- چه دهی و سوسه دیدم هنری نیست تو را
در مملکت حسن سر تاجوری بود
امید وصل در این ره چو پای بنهادم
کج خیالی است مگر مشک ختا را سوداست

۲ - در همه ابیات به جز بیت ، آرایه «تلمیح» به کار رفته است.

۵۳۵۰۲۶-# ن-م-سخت-دریافت-۱۳۹۸

- ۱ ما درد دوست پیش حکیمان نمی‌بریم
۲ مکن شتاب به هر ورطه‌ای که افتادی
۳ بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر
۴ روزی اگر صد هزار بار کنم شکر
- ساقی بیار می که مسیح و حکیم ماست
که ماه مصر بر آمد ز چاه، زندان یافت
دیدی که چگونه گور بهرام گرفت
باز بود نعمت ز شکر من افزون

۳ - کدام سه آرایه هر سه در بیت زیر هست؟

۴۳۰۲۰۴-# ن-م-متوسط-قلم چی-۱۳۹۸

«به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب که علم کند به عالم شهدای کربلا را»

- ۱ تلمیح، جناس، کنایه
۲ حسن تعلیل، تشبیه، شخصیت بخشی
۳ تلمیح، ایهام، مجاز
۴ تشبیه، جناس، تضاد

۴ - در کدام گزینه، آرایه‌های «مجاز، مراعات نظیر، تضاد» موجود است؟

۵۳۱۵۱۷-# ن-م-سخت-قلم چی-۱۳۹۹

- ۱ جگر سنگ به جوش آمد و ما سنگ‌دلان
۲ ساقی بیا که دور گل است و زمان عیش
۳ شهبسوار من که مه آینه‌دار روی اوست
۴ چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی
- دیده نمناک نکردیم در این فصل بهار
پر کن پیاله و مخور اندوه بیش و کم
تاج خورشید بلندش خاک نعل مرکب است
که پرده بر دل خونین به بوی او بدریدم

۵ - آرایه‌های «ایهام تناسب، تشبیه، تضاد و جناس ناهمسان» در کدام گزینه یافت می‌شود؟

۲۵۰۵۹۳-# ن-م-سخت-متنا-۱۳۹۶

- ۱ کرم ورزد آن سر که مغزی دراوست
۲ نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست
۳ کزین پس به کنجی نشینم چو مور
۴ فخری که از وسیلت دون همتی رسد
- که دون همتانند بی مغز و پوست
چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست
که روزی نخوردند پیلان به زور
گر نام و ننگ داری از آن فخر عار دار

۶ - در کدام گزینه آرایه متناقض نما (پارادوکس) به کار نرفته است؟

۴۲۹۹۶۰-# ن-م-متوسط-قلم چی-۱۳۹۸

- ۱ در خرابی‌هاست چون چشم بتان تعمیر من
۲ گر شد دل جمع ما پریشان چه غم است
۳ نرگس او با دل بیمار من الفت گرفت
۴ هر که کرد از کبر بالا گردنش
- مرحمت فرما ز ویرانی عمارت کن مرا
جمعیت ما هم از پریشانی ماست
عاقبت درد محبت عین درمان شد مرا
دوستان گردند آخر دشمنش

۷ - آرایه‌های ادبی «کنایه، جناس، تلمیح، مراعات نظیر» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

۵۲۷۱۹۶-# ن-م-متوسط-قلم چی-۱۳۹۹

- الف) سرو را بر سر سرچشمه اگر جای بود
ب) سر کوی خط و قددت، چمن و سنبل و سرو
ج) کنون نشانه تیر ملامتم مکنید
د) یعنی کلیم، آهنگ جان سامری کرد
- جای آن هست که بر چشم نشانند او را
سمن و عارض و لعلت، شکر و جام شراب
که رفته است عنانم ز دست و تیر از شست
ای یاوران باید ولی را یآوری کرد

- ۱ ج، ب، د، الف
۲ الف، د، ج، ب
۳ ج، الف، ب، د
۴ د، ج، ب، الف

۱۳۹۷-قلم چی-متوسط-نم-#۳۳۹۷۲۳

باری به هیچ روی ز من روی بر متاب
سرمست را شکیب کجا باشد از شراب
گرچه کوثر نمی از جرعهٔ پیمانۀ ماست
جان هر زنده دلی زنده به جانانۀ ماست

۱۳۹۸-دریافت-سخت-نم-#۵۳۵۳۹۲

طالب حسن غریب و معنی بیگانه باش
فردا غبار کالبدت بر هوا رود
بگفت آنگه که باشم خفته در خاک
به دست خویش کردم این چنین بی دست و پا خود را

۸- در کدام بیت جناس همسان دیده می شود؟

- ۱) بر روی چون مه ار چه بتابی کمند زلف
- ۲) یک ساعت از آن لب میگون شکیب نیست
- ۳) آب رو ریخته ایم از پی یک جرعه شراب
- ۴) هر کسی را تو اگر زنده به جان می بینی

۹- در کدام بیت کنایه های بیشتری دیده می شود؟

- ۱) دامن هر گل مگیر و گرد هر بلبل مگرد
- ۲) دامن کشان که می روی امروز بر زمین
- ۳) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک
- ۴) نه دستی داشتم بر سر نه پایی داشتم در گل

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۱ در این گزینه سر به معنای خودش آمده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲) سر: مجاز از قصد
گزینه ۳) سر اول: مجاز از جان - سر دوم: مجاز از فکر
گزینه ۴) سر: مجاز از قصد
- ۲ - گزینه ۴ گزینه نخست: تلمیح به دم مسیحایی حضرت عیسی(ع) دارد که با دمش مردگان را زنده می‌کرد و بیماران را شفا می‌بخشید.
گزینه دوم: ماه مصر حضرت یوسف(ع) است که از چاه بیرون آمد و بعد از مدتی به زندان افتاد.
گزینه سوم: تلمیح به افسانه بهرام شاه که هنگام تعقیب گوراسبی سفید، به شکاف کوهی رفت و ناپدید شد.
(بیت چهارم: نگفته است که شکر نعمت، نعمت‌ها را افزون می‌کند.)
- ۳ - گزینه ۱ تلمیح به واقعه عاشورا و جناس بین علم و عالم و «علم کردن» نیز کنایه دارد.
- ۴ - گزینه ۲ دور گل: مجاز از بهار / عیش و اندوه: تضاد / بیش و کم: تضاد / ساقی و پیاله: مراعات نظیر
تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه «۱»: معنای بیت: «در این فصل بهار حتی سنگ به بی‌قراری مبتلا می‌شود، اما چشمان ما بی‌رحمان حتی تر نمی‌شود»
گزینه «۳»: «مه و خورشید» و «نعل و مرکب» مراعات نظیر / مجاز و تضاد ندارد. معنای بیت: «معشوق من که ماه، آرایشگر اوست، تاج خورشید که در بلندای آسمان قرار دارد، خاک نعل اسب او محسوب می‌شود»
گزینه «۴»: «غنچه، نسیم، بو» مراعات نظیر / «سر» مجاز از «وجود»؛ معنای بیت: «همانند غنچه از کوی او نسیمی به من رسید که در هوای او بی‌تاب و بی‌قرار گشتم»
- ۵ - گزینه ۲ ایهام تناسب: چنگ ۱- در این جا به معنی نوعی ساز است. ۲- کف دست که در این بیت قابل قبول نیست ولی با رگ استخوان و پوست تناسب دارد / تشبیه: چو چنگ / تضاد: بیگانه و دوست / جناس ناهمسان: دوست، پوست
گزینه ۱) جناس ناهمسان: اوست و پوست / تضاد: مغز و پوست
گزینه ۳) تشبیه: چو مور / جناس ناهمسان: مور، زور / تضاد: مور، پیل
گزینه ۴) تضاد: فخر و عار / جناس ناهمسان: عار و دار
- ۶ - گزینه ۴ در این گزینه تضاد به کار رفته است (دوستان - دشمنان)
بررسی گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: تعمیر (آبادانی) من در خرابی است.
گزینه «۲»: جمعیت (نظم) از پریشانی است.
گزینه «۳»: درد عین درمان شد.
- ۷ - گزینه ۱ بیت ج: «عان از دست رفتن» کنایه از «بی‌اختیار شدن»
بیت ب: «چمن» و «سمن»: جناس
بیت د: «کلیم و سامری»: تلمیح
بیت الف: «سرو» و «سرچشمه»: مراعات نظیر
- ۸ - گزینه ۱ در بیت پاسخ، واژه «روی» در دو معنای «دلیل» و «چهره» به کار رفته و جناس همسان ساخته است.
- ۹ - گزینه ۴ گزینه نخست: «دامن کسی را گرفتن» نشانه و کنایه از یاری خواستن از اوست.
«گرد کسی گشتن» نشانه و کنایه از در خدمت او بودن است (هنوز هم می‌گویند: دورت بگردم!) « دو کنایه
گزینه دوم: «دامن کشان رفتن» نشانه و کنایه از نازیدن به خود و زیبایی‌های خود است.
«به هوا رفتن غبار کالبد انسان» نشانه و کنایه از مردن اوست « دو کنایه
گزینه سوم: «پاک کردن دل از مهر کسی» نشانه و کنایه فراموش کردن اوست.
«خفتن در خاک» نشانه و کنایه از مردن است « دو کنایه
گزینه چهارم: «دست بر سر داشتن» نشانه و کنایه از افسوس و حسرت است. «پا در گل بودن» نمونه‌ای و کنایه‌ای از درماندگی است.
«انسان بی دست و پا» نمونه‌ای و کنایه‌ای از انسان گرفتار و عاجز است. « سه کنایه

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۱

۳ - ۱

۵ - ۲

۷ - ۱

۹ - ۴

۲ - ۴

۴ - ۲

۶ - ۴

۸ - ۱

-
- ۱) هر جفا و جور و بیدادی که بود از دست دوست
 - ۲) سروی شدم به دولت آزادگی که سر
 - ۳) اگر چه مهر بریدی و عهد بشکستی
 - ۴) ریشه در خاک تعلق نیست اهل شوق را

دل تحمّل کرد، لیکن بار هجران برنتافت
با کس فرو نیاورد این طبع سرکشم
هنوز بر سر پیمان و عهد و سوگندم
می‌رود بیرون ز دنیا، پای کوبان، گردباد

پاسخنامه تشریحی

۱ - گزینه ۳ در این گزینه تشبیه دیده نمی‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «بار هجران»: اضافه تشبیهی

گزینه ۲: تشبیه شاعر به سرو / دولت آزادگی: اضافه تشبیهی

گزینه ۴: خاک تعلق: اضافه تشبیهی

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۳